

Министарство трговине, туризма и телекомуникација
Париска 7, 11000 Београд

– г-дин Милан Војводић –

ПРЕДМЕТ: Коментари на Нацрт закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању

Поштовани господине Војводићу,

Фондација „Регистар националног интернет домена Србије“ поздравља намеру Министарства трговине, туризма и телекомуникација да унапреди регулативу која се односи на електронски потпис, електронски документ и услуге од поверења, путем Закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању.

Сматрамо да овај закон представља добру основу за ширење примене и даљи развој е-пословања и е-управе у Србији. Истовремено, шаљемо Вам наше коментаре на нацрт закона, за које верујемо да могу допринети његовој бољој практичној примени.

Коментари су дати у прилогу овог дописа.

Захваљујемо Вам на могућности да учествујемо у јавној расправи и стојимо Вам на располагању за све додатне информације и будућу сарадњу у примени закона.

У Београду,
30. септембра 2016.

Данко Јевтовић
директор
danko.jevtovic@rnids.rs

Коментари на Нацрт закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању

Члан 2.

Предлажемо да се дефиниције „потписника” и „печатиоца”, из става 1. тач. 25-26, поједноставе, односно учине разумљивијим. На пример, брисањем текста почев од прве запете до краја тачке или поделом постојећег текста на више реченица.

Члан 6.

Потребно је допунити став 1, додати нови став или цео нови члан ба, који би предвидео да услуге од поверења, услуге електронске идентификације и производи који се користе за пружање тих услуга, треба да функционишу независно од платформе или да пружаоци ових услуга за њихово коришћење обезбеде вишеплатформску подршку.

Данас у Србији сви издаваоци квалификованих електронских сертификата пружају подршку за њихово коришћење на Windows платформи, док само ЈП Пошта Србије пружа подршку за коришћење квалификованих сертификата на Linux и macOS платформама. Ова својеврсна дискриминација грађана према оперативном систему спорна је са више аспеката. Ако закон намеће неку обавезу, рецимо обавезу подношења пореске пријаве, при чему тај посао не може да се обави без приступања посебном информационом систему-порталу институције (рецимо, поштом или лично, било да се ради о предаји папирног документа или електронски потписаног документа који се шаље е-поштом или предаје на неком физичком медију), неприхватљиво је да они који не користе Windows оперативни систем буду изложени додатним трошковима (као што су куповина лиценце за оперативни систем, додатног софтвера као нпр. софтвера за виртуелизацију или чак потпуно новог рачунара) или буду принуђени да се „сналазе” код познаника, како би испунили ту обавезу. Систем е-потписа, сличан оном који се примењује у Србији, функционише у многим другим земљама, нпр. у Естонији, где се држава постарала да обезбеди вишеплатформску подршку.

Члан 12.

Предлажемо да се у ставу 2. бришу запета и текст „односно правног лица” или да се текст овог става допуни речима: „у случају да правно лице користи печат”. Ово је потребно ради усклађивања са важећим Законом о привредним друштвима, према коме привредна друштва нису дужна да користе печат (члан 25).

Члан 15.

На крају става 4. треба додати речи „или другим електронским путем, у складу са прописом”.

Садашња формулација става 4. онемогућава доставу преко сопственог или посебног информационог система, као што је нпр. систем за е-грађевинске дозволе, где орган поставља на портал електронски потписане акте и путем њега их чини доступним странкама. Слично томе, оваквом формулацијом била би искључена могућност доставе електронски потписаних докумената странкама преко Портала еУправа.

Члан 30.

Став 1. овог члана предвиђа да се „о пружању квалификоване услуге од поверења закључује уговор између пружаоца и корисника квалификоване услуге од поверења, на захтев корисника”.

Ово само по себи није спорно, али потенцијално спречава да, рецимо, МУП подразумевано стави квалификовани е-потпис на сваку личну карту са чипом или да мобилни оператор стави квалификовани е-потпис на сваку нову SIM картицу итд.

Сматрамо да би требало обезбедити услове за што ширу доступност е-потписа, тако што би се, изузето од правила из става 1. овог члана, допустило издавање (неактивног) е-потписа и без захтева корисника, при чему би овај потпис накнадно могао да се активира и на тај начин закључи уговор о његовом коришћењу (конклюдентном радњом – активирањем е-потписа на веб-сајту издаваоца, уз идентификацију личном картом са чипом и слично). С тим у вези, у ставу 2. требало би допунити списак обавеза издаваоца у погледу обавештавања корисника о начину активације е-потписа и заснивању уговорног односа.

Члан 50.

Ставом 3. овог члана искључује се правно дејство квалификованог електронског потписа за одређене правне послове и радње. Сматрамо да су ова ограничења, пренета из важећег закона, претерана и да их треба поново размотрити, односно да став 3. треба брисати.

Додатно, оваквих ограничења нема у eIDAS уредби (у члану 2. ове уредбе само се каже да она не утиче на прописе који се односе на закључивање и ваљаност уговора или друге правне и процесне обавезе у погледу форме).

Члан 51.

Слична напомена као и за члан 50 – сматрамо да су ограничења из става 6, пренета из важећег закона, претерана и да их треба поново размотрити, односно да овај став треба брисати.

Члан 57.

Садашњом формулацијом овог члана даје се ексклузивно право јавном поштанском оператору (ЈП Пошта Србије) да обавља услугу е-доставе за државне органе у судским, управним и прекршајним поступцима.

Сматрамо да ово није добро решење и да би, осим јавног поштанског оператора, такво право требало да могу да стекну и други пружаоци услуга од поверења који испуне законске услове.

Такође, треба осигурати да препоручена електронска достава не буде једини начин доставе аката државних органа у електронском облику, што би искључило друге начине доставе који већ функционишу, као нпр. достава е-грађевинских дозвола преко портала АПР или достава преко Портала еУправа.

Члан 62.

Предлажемо да се у ставу 3. овог члана речи „ближе уређује”, замене речима „може ближе уредити”.

Сматрамо да су ст. 1-2 овог члана довољно прецизно одређени услови које мора да задовољи припрема документа за поуздано електронско чување. Ако је за одређене врсте докумената евентуално потребно прецизирати неки од наведених услова, то се може урадити подзаконским актом, али његово (не)доношење не би требало да блокира директну примену критеријума из ст. 1-2 овог члана, односно рад пружалаца услуга поузданог електронског чувања.

Подсећамо и на слично решење из важећег Закона о рачуноводству, које се већ примењује у вези са чувањем рачуноводствених исправа у електронском облику (члан 24. ст. 11 и 15).